

Lech Wojciech Szajdak

Emerytowany profesor
Polska Akademia Nauk
ORCID: 0000-0003-0424-3715

Bolesław Kобрzyński, nauczyciel z Polesia, poeta autentysta, żołnierz 2. Korpusu Polskiego, uczestnik walk o Tobruk i Monte Cassino

Słowa kluczowe

nauczyciel z Polesie, poeta autentysta, żołnierz 2. Korpusu Polskiego, uczestnik walk o Tobruk i Monte Cassino, autor napisu na pomniku na wzgórzu 593 pod Cassino

Streszczenie

Artykuł poświęcony jest Bolesławowi Kобрzyńskiemu, polskiemu poecie autentysty, urodzonemu w Westfalii. Przed II wojną światową pracował jako nauczyciel wiejski na Polesiu. Walczył pod Tobrukiem i Monte Cassino. Jest autorem napisu na pomniku na wzgórzu 593 pod Cassino oraz kilku tomików wierszy, opery, tłumaczem z języka japońskiego. Jego utwory znalazły się w kilku antologiach. Uehonorowany nagrodami za działalność literacką.

Każdego roku w maju, przy okazji rocznicy zdobycia klasztoru benedyktynów w Monte Cassino przez żołnierzy 2. Korpusu Polskiego, powracają wspomnienia o ich roli w zajęciu tego klasztoru. Skalę zaciętości i obraz poległych polskich żołnierzy w bitwie o Monte

Cassino porównuje się do walk pod Verdun i Ypres z czasów I wojny światowej czy najcięższych zmagañ II wojny światowej na froncie wschodnim. Była to najkrwawsza walka zachodnich aliantów z niemieckim Wehrmachtem. Po stronie niemieckiej wielu porównywało ją ze Stalingradem.

Przebywając na terenie Monte Cassino, być może nie zdajemy sobie sprawę, że autorem bardzo pięknej sentencji wyrytej na pomniku 3. Dywizji Strzelców Karpackich, 2. Korpusu Polskiego, znajdującym się na wzgórzu 593 w pobliżu cmentarza polskich żołnierzy jest Bolesław Kobrzyński, nauczyciel i poeta związany z Kresami.

Bolesław Kobrzyński¹

Bolesław Kobrzyński urodził się w 1914 roku w Osterfeld w Westfalii w rodzinie górniczej, jednakże po odzyskaniu przez Polskę niepodległości rodzina Kobrzyńskich wróciła do rodzinnego Trzemeszna, znajdującego się w Wielkopolsce. Tam właśnie Bolesław ukończył szkołę podstawową. Naukę kontynuował w Państwowym

¹ A.H. Moskalowa, *Autentyzm w polskiej poezji międzywojennej*, Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, Warszawa 1979, s. 160.

Seminarium Nauczycielskim w Wągrowcu². Od 1935 roku do wybuchu II wojny światowej mieszkał i pracował jako nauczyciel wiejski na Polesiu.

W wieku 13 lat wysłał swoje próbki poetyckie do poznańskiego „Przewodnika Katolickiego”. W okresie 1933–1935, na łamach seminaryjnego miesięcznika „Nasze Życie”, publikował swe pierwsze utwory literackie w formie opowiadań oraz wierszy. W latach 1935–1936 był żołnierzem 4. Dywizji Piechoty. W jednostniówce Dywizji, w kwietniu 1936 roku, umieścił swój utwór zatytułowany *Biała wizja*.

W latach trzydziestych w Ostrzeszowie ukazywało się czasopismo „Okolica Poetów”, którego założycielem i redaktorem naczelnym był Stanisław Czernik. Z nim związani byli poeci pochodzący ze środowiska wiejskiego, będący pierwszym pokoleniem chłopskich synów, którzy wykształcenie uzyskali w rezultacie wielkiego samozaparcia i ciężkiej pracy. Stworzyli własny program w sztuce, nazwany autentyzmem, a skupionych wokół niego twórców autentystami. Bolesław Kобрzyński zaliczany jest do poetów autentystów obok (w porządku alfabetycznym) Stanisława Czernika, Tadeusza Juliusza Demczyka, Józefa Andrzeja Frasika, Czesława Janczarskiego, Jana Bolesława Ożoga, Jerzego Pietrkiewicza i Stefana Szajdaka³

W numerze 6 z 1938 roku „Okolicy Poetów” ukazały się dwa wiersze Bolesława Kобрzyńskiego zatytułowane *Przedwiośnie* i *Zima*. Stanisław Czernik, redaktor „Okolicy Poetów”, wspominając B. Kобрzyńskiego, pisał:

Już w 1938 roku zjawił się na horyzoncie „Okolicy Poetów” Bolesław Kобрzyński. Pochodził z Trzemeszna i uprawiał zawód nauczycielski. Też poszedł za chlebem na Kresy i uczył w jakiejś wiosce na Polesiu. Stamtąd przysłał do „Okolicy Poetów” ciekawe miniaturki liryczne. Dwie z nich wydrukowałem; to jego debiut⁴.

² S. Czernik, *Okolica poetów*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 1961, s. 65; A.H. Moskalowa, op. cit., s. 129.

³ S. Czernik, op. cit., s. 65–66; J.B. Ożóg, *Mój autentyzm*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1975, s. 24–193; idem, *Okoliczanie. Antologia polskiego autentyzmu*, Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, Warszawa 1984, s. 48; *Okolica Poetów. Antologia poezji autentystów*, Wydawnictwo Łódzkie, Łódź 1978, s. 1–68.

⁴ B. Kобрzyński, *Poezje wybrane*, wybór, wstęp i nota D. Dobrowolska, Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, Warszawa 1985, s. 125.

Jednakże bezpośrednie spotkanie Kобрzyńskiego z Czernikiem miało miejsce dopiero po wojnie, we Włoszech w 1946 roku. Czernik wspominał je następująco:

W roku 1946 prowadziłem polskie gimnazjum we włoskim Trani nad Adriatykiem. Pewnego dnia do kancelarii szkolnej wszedł przystojny i zgrabny porucznik, meldując się jako okoliczanie, Bolesław Kобрzyński. Był to wzruszający moment. Po siedmiu latach wędrówek i zbiegostwa pierwszy raz nastąpiło żywe spotkanie z „Okolicą Poetów”, która wydała mi się czymś tak odległym i nawet martwym, że sam patrzyłem na jej przeszłość jak na zapomniane cmentarzysko. I oto jakby w cząstce ożywiona zjawiała się znowu przede mną. Kобрzyński przyszedł z poetyckim dorobkiem wojennym, jakby ze znakiem dobrej nadziei⁵

W 1939 roku przydzielono Kобрzyńskiego do Komendy Garnizonu w Rzeszowie. Walczył w kampanii wrześniowej 1939 roku. Internowany na Węgrzech, w 1940 roku uciekł do obozu w Jugosławii, a stamtąd polskim statkiem „Warszawa” przedostał się do Libanu.

W późniejszym okresie w Syrii wstąpił do Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich. Początkowo brał udział w walkach w Libii. Z chwilą przekształcenia brygady w 3. Dywizję Strzelców Karpackich stał się jej żołnierzem. Uczestniczył w zmaganiach pod Tobrukiem oraz Monte Cassino, będąc żołnierzem 3. pułku artylerii przeciwpancernej, 1. dywizjonu, 2. baterii, pełniąc funkcję zastępcy oddziału⁶. Jednakże 10 maja 1944 roku, w okresie poprzedzającym bitwę o Monte Cassino, został ciężko ranny w głowę. Odłamek utkwiał w czaszce, co negatywnie wpłynęło na jego dalsze życie. Tracąc wszystko, Bolesław Kобрzyński nie utracił jednego: talentu poetyckiego.

W okresie wojny jego talent wybuchł, kiedy do przywiązania do ziemi przyłączyła się nostalgia do umiłowanej ziemi zarówno tej poleskiej i wielkopolskiej, jak i do całej polskiej, jej historii i kultury.

We Włoszech uzyskał szlify oficerskie, awansując do stopnia podporucznika. Kобрzyński załśnił talentem, będąc oficerem 2. Korpusu Polskiego, jednostki wojskowej, która jak żadna inna w historii Wojska Polskiego, skupiła taką liczbę ludzi pióra i to zarówno pisarzy, jak i poetów⁷.

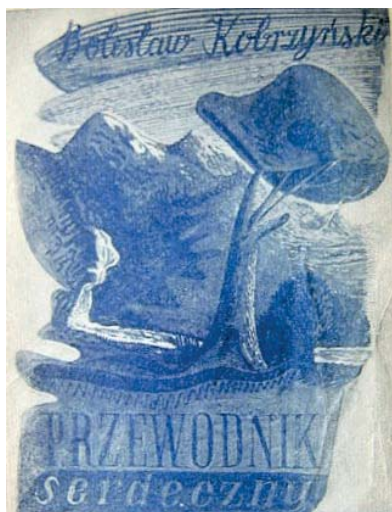
⁵ S. Czernik, op. cit., s. 65.

⁶ *Trzecia Dywizja Strzelców Karpackich*, red. M. Młotek, Zarząd Główny Związku Karpaczyków, Londyn 1978, s. 818.

⁷ A.H. Moskalowa, op. cit., s. 130–131.

W okresie wojennym pojawiło się kilka poetyckich talentów w 2. Korpusie Polskim, wśród których wymienić można (w porządku alfabetycznym): Bogumiła Andrzejewskiego, Bolesława Kобрzyńskiego, Jerzego Laskowskiego, Jana Nałęcza-Baczkowskiego, Tadeusza Sowickiego i Janusza Wołoszanina. Ponadto talent artystów już uznanych uległ wzmocnieniu: Stanisława Czernika, Mariana Hemara, Stanisława Młodożeńca i Stefana Szajdaka⁸.

W 1944 roku w Rzymie, nakładem Oddziału Kultury i Prasy 2. Korpusu Polskiego, Bolesław Kобрzyński wydał tomik poetycki zatytułowany *Przewodnik serdeczny*. Swoistymi „próbkami złota” nazwał Jan Bielatowicz wiersze Kобрzyńskiego, zaliczając je do najlepszych utworów autentystów szkoły Stanisława Czernika⁹.

Okładka tomu B. Kобрzyńskiego *Przewodnik serdeczny*

Bolesław Kобрzyński, bez wątpienia należący do poetów autentystów, był również twórcą własnego programu – uniwersalizmu czasu i przestrzeni, który zaprezentował w utworze napisanym w 1968 roku pt. *Pięcioserca*. Jego rękopis znajduje się w Bibliotece Polskiej w Londynie. Dorobek autora to także dwie opery buffo *Il Re Pastore*

⁸ S. Czernik, op. cit., s. 64–65; J. Załęczny, *Życie w Samodzielnej Brygadzie Strzelców Karpackich*, „Niepodległość i Pamięć” 2017, r. 24, nr 2 (58), s. 175–202.

⁹ *Poezja Karpacka. Zbiór wierszy żołnierzy Brygady Strzelców Karpackich*, przedmowa J. Bielatowicza, Wydawnictwo „W Drodze”, Jerozolima 1943, s. 43–53.

i *Cyrk na odwrytkę* oraz jednoaktówka napisana wierszem – *Perseusz*. Ponadto spolszczył dwie japońskie miniatury liryczne *Haiku itanku*. Wiele jego wierszy znalazło się w antologiach: *Poezja Karpacka* (Jeruzolima 1943), *Azja i Afryka* (Palestyna 1944), *Nasze granice na Monte Cassino* (Rzym 1945), *Poezja Polski Walczącej 1939–1945* (Warszawa 1974).

Po wojnie Bolesław Kобрzyński publikował swe utwory w czasopismach londyńskich: „Wiadomościach” oraz „Oficynie Poetów i Malarzy”. W 1985 roku Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza w Warszawie publikowała zbiór jego utworów – Bolesław Kобрzyński, *Poezje wybrane*. Ponadto w okresie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej utwory Bolesława Kобрzyńskiego ukazały się w antologiach *Okolica Poetów – Antologia Poetów Autentystów* (Łódź 1978) oraz *Okoliczanie*, pod redakcją J.B. Ożoga¹⁰.

W dorobku Kобрzyńskiego nie brakuje również nagród. W 1950 roku uhonorowany został literacką nagrodą Katolickiego Ośrodka Wydawniczego Veritas w Londynie, natomiast w 1976 roku Nagrodą Kościelskich w Szwajcarii. Przeznaczył ją na sfinansowanie opublikowania swego tomu *Pańskie oko Pegaza tuczy*, który ukazał się w londyńskiej Oficynie Poetów i Malarzy w 1976 roku, a zawierał wiersze liryczne, fragmenty poematów, fraszki i aforyzmy oraz epigramaty.

Podpisał list pisarzy polskich na Obczyźnie, solidaryzujących się z sygnatariuszami protestu przeciwko zmianom w Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (List 59)¹¹.

Udział w bitwie o Monte Cassino w maju 1944 roku stał się dla Bolesława Kобрzyńskiego początkiem wieloletniej choroby, oznaczał konieczność przebywania w Banstead Hospital pod Londynem. Zmarł, mając 72 lata, 29 grudnia 1986 roku w Horton w Anglii, ciało zostało skremowane, a prochy rozrzucono.

Bolesławowi Kобрzyńskiemu, wiejskiemu nauczycielowi z Polesia, bohaterowi spod Tobruku i Monte Cassino – jak wielu innym żołnierzom 2. Korpusu Polskiego – los nie okazał się przychylny i nie umożliwił powrotu do Polski, o którą walczył. Utrata zdrowia w wyniku odniesionej rany podczas bitwy o Monte Cassino, niezwykle brutalnie zadecydowała o jego przyszłości, przekreślając i niwecząc jego plany. Nie wiadomo, czy jego prochy szczęśliwy powiew wia-

¹⁰ J.B. Ożóg, *Mój autentyzm*, op. cit., s. 24–193; idem, *Okoliczanie*, op. cit., s. 48.

¹¹ B. Kобрzyński, op. cit., s. 125; List 59, „Kultura” (Paryska) 1976, nr 3/342, s. 34.

tru zaniósł do kraju i rodzinnego Trzemeszna oraz na Polesie. Mieję nadzieję, że tak...

W tomiku *Przewodnik serdeczny*, opublikowanym w Rzymie w 1944 roku, znajduje się wiersz zatytułowany *Śmierć słowika*, nawiązujący do losu polskiego żołnierza spod Monte Cassino, bitwy, uznawanej za jedną z najbardziej zaciętych, która jako jedna z kilku w istotny sposób wywarła wpływ na postęę i rezultat końcowy II wojny światowej.

Śmierć słowika (fragment)

Ocknął się żołnierz. Jakby łkaniem
Świstem i hukiem jar się zaniósł.

Mnożą się strzały, brzmia odzewem.
A ptak? Wtóruje salwą śpiewu.

Aż błysło obok. Upadł słowik.
Żołnierz się zgiął ku słowikowi.

Jak cicho! Gruzy szumią rzeką,
Gdy kurz się w jarze mgłą rozwleka,

Gdy białą ranę krzak zapłonał,
Słowik okupił się czerwona...

Zdejm hełm i klękni. Niech łzy płyną
Jak nad kolegą pod Cassino.

„Tu leży słowik. Wyżej bunkrów
Śpiewając, padł na posterunku”.

Bez danych, gdzieś na serca mapie,
Jest taki grób i taki napis.

Emocjonalnie zbliżonym do poprzedniego i także odnoszącym się do losu polskiego żołnierza podczas kampanii włoskiej jest wiersz pt. *Wyprowadź nas Dante!*

Wyprowadź nas Dante! (fragment)

Kiedy Italia przedwośniem rozmokła,
Płynmy wozem jak czółnem!
Na zieleniejących się stokach
Jeden jest tylko drogowskaz:
Na północ!
Tak,
Wstąpiliśmy do piekła
Poraz wiedzieć który...
Ecco la nazionale strada !
Z dna piekieł
Wyprowadź nas Dante!

Bolesław Kобрzyński jest autorem napisu znajdującego się na pomniku 3. Dywizji Strzelców Karpackich na wzgórzu 593 pod Casino¹². Pierwszą zapowiedzią wystawienia pomnika był rozkaz dowódcy 3. Dywizji Strzelców Karpackich, generała Bronisława Ducha, z dnia 2 lipca 1944 roku:

Żołnierze Dywizji Karpackiej hojnie znaczą krwią swoją żołnierską drogę do Polski. Wyrastające na naszym pielgrzymim szlaku do Polski cmentarze znaczą kolejne etapy walki o wolność.

Trzeba, by na wzgórzu 593, gdzie najwięcej krwi żołnierzy Karpackiej poleło się, stanął pomnik godny ich żołnierskiej chwały.

Niech pomnik ten po wieczne czasy będzie świadectwem, że tędy wiodła nasza droga do Polski.

Wzywam wszystkich żołnierzy Dywizji Karpackiej, by wzięli udział w tym dziele. Zarządzenia wykonawcze zostaną podane w swoim czasie oddziałom¹³.

Na pomniku wyryto następujący tekst, autorstwa Bolesława Kобрzyńskiego, w czterech językach: polskim, angielskim, francuskim i włoskim:

¹² S. Cieślewicz, *Dziennik Karpatczyka 1939–1947*, Lulu.com, Londyn 2009, s. 470.

¹³ Ibidem, s. 469.

**„ZA WOLNOŚĆ NASZĄ I WASZĄ”
MY ŻOŁNIERZE POLSCY
ODDALIŚMY BOGU – DUCHA
ZIEMI WŁOSKIEJ – CIAŁA
A SERCA POLSCE.**

**“FOR OUR FREEDOM AND YOURS”
WE SOLDIERS OF POLAND
GAVE OUR SOUL TO GOD
OUR LIFE TO THE SOIL OF ITALY
OUR HEARTS TO POLAND.**

**“POUR NOTRE LIBERTÉ ET LA VOTRE”
NOUS SOLDATS POLONAI
DONNÂMES NOS ÂMES A DIEU
NOS CORPS Á LA TERRE D’ITALIE
NOS COEURS Á LA POLOGNE.**

**“PER LA NOSTRA E LA VOSTRA LIBERTA”
NOI SOLDATI POLACCHI
DEMMO L’ANIMA A DIO
I CORPI ALLA TERRA D’ITALIA
ALLA POLONIA I CUORI.**

Pomnik ma kształt obelisku, zakończonego na szczycie krzyżem. Na cokole, na 25 tablicach wyryte są nazwiska Karpaczyków poległych pod Sangro – 13, pod Monte Cassino – 349, nad Adriatykiem – 341, w Apeninach – 249, nad Senio, Santerno i pod Bolonią – 63, razem 1015 nazwisk.

Odślonięcie pomnika miało miejsce 18 lipca 1945 roku podczas podniosłej uroczystości. Przybyłe delegacje reprezentowały wszystkie oddziały dywizji. Obecni byli ambasadorowie polscy przy Watykanie i Kwirynale.

O godzinie 11.45 na wzgórze 593 przybył generał Władysław Anders wraz z naczelnym dowódcą nowozelandzkim, generałem Freybergiem, w towarzystwie wyższych oficerów brytyjskich, amerykańskich, francuskich i polskich. Zarówno Bolesław Kобрzyński, jak i mój ojciec Stefan Szajdak, jako żołnierze 3. Dywizji Strzelców Karpaczkich, uczestniczyli w tej uroczystości.

Generał Bronisław Duch przywitał dowódcę 2. Korpusu Polskiego, który po przejściu przed frontem kompanii sztandarowej Karpackich, zajął miejsce przed ołtarzem polowym.

Generał dywizji Bronisław Duch, dowódca 3. Dywizji Strzelców Karpackich 1943–1947¹⁴

Okolicznościowy katalog wydany z okazji uroczystości sprowadzenia do-
czesnych szczątków Juliusza Słowackiego na Wawel, podczas której znamienne
słowa wygłosił Marszałek Polski Józef Piłsudski¹⁵

¹⁴ *Trzecia Dywizja...*, op. cit., s. XVII.

¹⁵ Lech W. Szajdak, archiwum rodzinne.

Po mszy św. odprawionej przez księdza prałata Włodzimierza Cieńskiego, generał Bronisław Duch wygłosił przemówienie, rozpoczynając je cytatem z mowy marszałka Piłsudskiego wygłoszonej w czasie przeniesienia doczesnych szczątków Juliusza Słowackiego na Wawel w Krakowie 27 czerwca 1927 roku: „Są ludzie i są prace ludzkie tak silne i tak poważne, że śmierć przewyciężają i żyją, i obcują między nami”.

W dalszej części generał Bronisław Duch mówi¹⁶:

Miejsce, na którym stoi pomnik poległych Dywizji Karpackiej, tak zwane wzgórze 593 – było przedmiotem najzacieklejszych walk na odcinku 3. Dywizji Karpackiej – (...) gdy stoję tutaj i patrzę na to pobojo-wisko, na którym króluje majestat ofiary i pełnego poświęcenia wydaje mi się, że wszystkie moje słowa są zbyt małe, aby odzwierciedlić wielkość ofiary poświęcenia i ginących żołnierzy w imię jutra.

(...) Żołnierze, co szli do szturmów właśnie po uchwałach krymskich, które głęboko zraniły nam serca – ale każdy z nas wiedział wówczas, że właśnie wtedy, gdy było nam tak ciężko – trzeba żeby Polska szła nadal z rozwiniętymi sztandarami walki o wolność i trzeba było, żeby cały świat o tym wiedział, że w końcowym rozrachunku tej wojny zatriumfuje sprawiedliwość i zwyciężą idee, o które walczy ludzkość od wieków: o równe prawa do życia narodów wielkich i mniejszych, o równe prawa do wolności i niepodległości, o równe prawa do pracy i szczęścia osobistego.

(...) Czyny tych ludzi, którzy zginęli w imię miłości Ojczyzny są, tak silne i tak potężne, że śmierć przewyciężają i żyją, i obcują między nami¹⁷.

Generałowi Władysławowi Andersowi przypadł zaszczyt symbolicznego przecięcia wstęgi oraz wypowiedzenia kilku zdań¹⁸:

W historycznej bitwie na Monte Cassino, Dywizji Karpackiej przypadł ten właśnie szlak, wiodący przez wzgórze 593. Tak zdarzył los. Tu, wśród bezdroży, wśród niezliczonych pól minowych i kamieni, Dywizja wywalczyła sobie zwycięstwo.

Ten pomnik jest pomnikiem naszych braci. Oni ginąc tutaj mieli w oczach wizję Polski z Wilnem i Lwowem. Dla każdego serca są to dzielnice z Polską nierozłączne.

¹⁶ S. Cieślewicz, op. cit., s. 471.

¹⁷ Ibidem.

¹⁸ Ibidem, s. 471–473.

Niech ten pomnik poległych naszych towarzyszy broni będzie zarazem świadectwem naszej niezłomnej wiary w zwycięstwo w walce, jaka jest przed nami¹⁹.

Następnie odczytany został Akt Fundacji Monumentu 3. Dywizji Strzelców Karpackich. Po wmurowaniu Aktu w fundament pomnika i złożeniu wieńców uroczystość zakończono.

Monte Cassino 18 lipca 1945 roku. Uroczyste odsłonięcie pomnika 3. Dywizji Strzelców Karpackich²⁰

Monte Cassino 18 lipca 1945 roku. Uroczyste odsłonięcie pomnika 3. Dywizji Strzelców Karpackich na wzgórzu 593. Na pomniku wyryto napis autorstwa Bolesława Kобрzyńskiego²¹

¹⁹ Ibidem, s. 472.

²⁰ *Trzecia Dywizja Strzelców Karpackich*, op. cit., s. 801.

²¹ S. Cieślęwicz, op. cit., s. 470.

W najbardziej popularnym przewodniku wydanym w języku angielskim²² znajduje się następujący zapis: „(...) stojąc w zadumie pod pomnikiem poległych tu żołnierzy polskich doznaje się przeżycia jakiego żaden inny pomnik w całych Włoszech nie może dać – przemijania czegoś wspaniałego, smutnego i heroicznego w naszych własnych czasach”.

Mój ojciec Stefan Szajdak niezwykle wysoko cenił twórczość Bolesława Kобрzyńskiego, wyróżniając go wśród poetów autentystów związanych ze Stanisławem Czernikiem. Obaj poeci autentyci mieli podobne życiorysy, byli absolwentami seminariów nauczycielskich oraz pracowali jako nauczyciele na Kresach, Kобрzyński na Polesiu, a Stefan Szajdak na Wołyniu.

Stefan Szajdak podczas II wojny światowej, podobnie jak Bolesław Kобрzyński, był żołnierzem 3. Dywizji Strzelców Karpackich, 2. Korpusu Polskiego i uczestniczył w bitwie o Monte Cassino. Jednakże zanim stał się żołnierzem 2. Korpusu Polskiego, spędził dwa lata na Syberii, pracując w ciężkim obozie pracy.

W zbiorach mej rodziny zachował się list datowany na 26 października 1987 roku, adresowany do mego Ojca przez Gabriellę Woźniak, siostrę Bolesława Kобрzyńskiego, mieszkającą w Trzemesznie. W liście tym czytamy:

Szanowny Panie

Za nowe wiadomości i list dziękuję. A teraz prośby Pana niestety nie mogę spełnić, gdyż Brat mój z wojny w Libanie, Palestynie, Libii oraz innych krajów, gdzie przebywał nie pisał. W ostatnim liście z Węgier pisał, że nie będzie pisał, aby nam nie szkodzić. A więc listów nie mam. Z Anglii też listów nie chowałam, bo nie myślałam, że tak szybko umrze, jedynie, co pozostało to z Węgier. A więc przesyłam nowe pocztówki. Z Anglii żadnej wiadomości nie otrzymałam. Najserdeczniejsze pozdrowienia przesyłam.

Gabriella Woźniak

²² E. Fodor, *Italy*, Hodder & Stoughton Ltd., New York 1974, s. 166.

Ipemese no; 1987.8.26,
Szanowny Panie !
Na nowe wiadomości i list
dziękuję. A teraz prośby Pana
niestety nie mogę spełnić
gdyż Bsat mój, a wojny
w Libanie Palestynie Libii
oraz innych krajów gdzie
prebywał nie pisat. Ostatnim
liście a Węgier pisat, że nie
bedzie pisat aby nam nie skodzie
A więc listów nie mam,
a Angli też listy nie chowałam
bo nie myślałam, że tak szybko
umrze jedynie co pozostało
to a Węgier. A więc przysyłam
nowe pocztówki. A Angli żadnej
wiadomości nie otrzymałam
Wajner decz niejzre poddowienie
przysyłam Gabriela Woźniak.

List siostry Bolesława Kобрzyńskiego, Gabrieli Woźniak, do Stefana Szajdaka²³

Lech W. Szajdak

²³ Lech W. Szajdak, archiwum rodzinne.

Bibliografia

Źródła archiwalne

Lech W. Szajdak, archiwum rodzinne.

Opracowania

Azja i Afryka. Antologia poezji polskiej na Środkowym Wschodzie, opracował J. Bielatowicz, Oddział Propagandy i Kultury Dowództwa Armii Polskiej na Wschodzie, Biblioteka Orła Białego, Palestyna 1944.

Cieślewicz Stanisław, *Dziennik Karpatczyka 1939–1947*, Lulu.com, Londyn 2009.

Czernik Stanisław, *Okolice poetów*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 1961.

Fodor Eugene, *Italy*, Hodder & Stoughton Ltd., New York 1974, ss. 516.

Kobrzyński Bolesław, *Poezje wybrane*, wybór, wstęp i nota D. Dobrowolska, Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, Warszawa 1985.

Moskalowa Alicja H., *Autentyzm w polskiej poezji międzywojennej*, Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, Warszawa 1979, s. 129–142.

Nasze Granice na Monte Cassino. Antologia Walki, opr. J. Bielatowicz, Biblioteka Orła Białego, Rzym 1945.

Okolice Poetów. Antologia poezji autentystów, Wydawnictwo Łódzkie, Łódź 1978, s. 1–68.

Ożóg Jan Bolesław, *Mój autentyzm*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1975.

Ożóg Jan Bolesław, *Okoliczanie. Antologia polskiego autentyzmu*, Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, Warszawa 1984, s. 149–151.

Poezja Karpacka. Zbiór wierszy żołnierzy Brygady Strzelców Karpackich, przedmowa J. Bielatowicza, Wydawnictwo „W Drodze”, Jerozolimka 1943.

Poezja Polski Walczącej. Antologia w 2-ch tomach, opr. J. Szczawiej, PIW, Warszawa 1974.

Trzecia Dywizja Strzelców Karpackich, red. M. Młotek, Zarząd Główny Związku Karpatczyków, Londyn 1978.

Załączny Jolanta, *Życie w Samodzielnej Brygadzie Strzelców Karpackich*, „Niepodległość i Pamięć” 2017, r. 24, nr 2 (58), s. 175–202.

Bolesław Kобрzyński, teacher from Polesie, realist poet, soldier of the Polish II Corps, participant in the Battles of Tobruk and Monte Cassino

Keywords

teacher from Polesie, realist poet, soldier of the Polish II Corps, participant in the Battles of Tobruk and Monte Cassino, author of the inscription on the memorial on Hill 593 near Cassino

Abstract

This article is dedicated to Bolesław Kобрzyński, a Polish realist poet born in Westphalia. Before the World War II, he worked as a village teacher in Polesie. He fought in the Battle of Tobruk and Monte Cassino. He is the author of the inscription on the memorial on Hill 593 near Cassino and several volumes of poems, an opera, and a Japanese translator/interpreter. His works have been included in several anthologies. Honoured with awards for literary activity.

Bolesław Kобрzyński, Lehrer aus Polesien, authentischer Dichter, Soldat des 2. Polnischen Korps, Teilnehmer an den Kämpfen um Tobruk und Monte Cassino

Schlüsselwörter

Lehrer aus Polesien, authentischer Dichter, Soldat des 2. Polnischen Korps, Teilnehmer an den Kämpfen um Tobruk und Monte Cassino, Autor der Aufschrift auf dem Denkmal auf dem Hügel 593 bei Cassino

Zusammenfassung

Dieser Artikel ist Bolesław Kобрzyński gewidmet, einem polnischen authentischen Dichter, der in Westfalen geboren wurde. Vor dem Zweiten Weltkrieg arbeitete er als Dorflehrer in Polesien. Er kämpfte bei Tobruk und Monte Cassino. Er ist Autor der Aufschrift auf dem Denkmal auf dem Hügel 593 in der Nähe von Cassino sowie mehrerer Gedichtbände, einer Oper und Übersetzer aus dem Japanischen. Seine Werke wurden in mehrere Anthologien aufgenommen. Ausgezeichnet mit Preisen für literarische Tätigkeit.

Болеслав Кобжиньский, учитель из Полесья, поэт-аутентист, солдат 2-го Польского корпуса, участник боев за Тобрук и Монте-Кассино

Ключевые слова

учитель из Полесья, поэт-аутентист, солдат 2-го Польского корпуса, участник боев за Тобрук и Монте-Кассино, автор надписи на памятнике, расположенном на Высоте 593 у города Кассино

Резюме

Настоящая статья посвящена Болеславу Кобжиньскому, польскому поэту-аутентисту, родившемуся в Вестфалии. До Второй мировой войны он работал сельским учителем на Полесье. Он участвовал в боях у Тобрука и Монте-Кассино. Кобжиньский является автором надписи на памятнике на высоте 593 близ Кассино, а также нескольких томов поэзии, оперного произведения и переводчиком с японского языка. Его работы вошли в несколько сборников. Он был удостоен ряда наград за литературную деятельность.